

Format Teamvoorbereiding

Duik als team eerst zelf in het Bijbelverhaal, om samen te ontdekken en te zien waar de verbinding kan worden gelegd met het dagelijks leven. Van hieruit kunnen jullie je klederkerk verder vormgeven.

Tips

- Wil je meer verdieping voor een goede voorbereiding en geloof in je klederkerk? Ga dan naar [dit artikel](#).
- Op [klederkerk.nl](#) kun je symbolen en printjes in de huisstijl van klederkerk downloaden.

BIJBELVERHAAL

1 Samuël 17. Lees de Bijbel in Gewone Taal.

GESPREK EN DOORDENKING

Lees samen het Bijbelverhaal. Hieronder staan gespreksvragen waarmee je als kernteam het thema doordenkt en het programma inhoudelijk en persoonlijk kan voorbereiden.

Denk aan:

- Over wie / wat gaat het verhaal?
- Wat raakt je als je deze Bijbeltekst leest?
- Weet je nog hoe je als kind dit verhaal beleefde?
- Wanneer voel jij je klein? Wat is jouw Goliat?
- Is er een situatie geweest in je leven waarin je bang was maar toch op God vertrouwde? Hoe was dat?
- In 1 Samuël 17:8 roept Goliat: 'Ik ben een Filistijn, niemand is de baas over mij. Maar jullie zijn slaven van Saul.' Wat vind je van deze uitspraak? Was het waar? Wat zou Goliat ermee willen bereiken?
- Leef je in de deelnemers van jullie klederkerk: Wat zullen zij al weten van dit verhaal? Wat zal dit verhaal mogelijk bij hen oproepen? (Welke associaties, ideeën of emoties?)

Je kunt ook samen de werkvorm Reuzen en stenen uitvoeren.

CREATIEVE BRAINSTORM

Deel het bijbelverhaal op in onderdelen (bijvoorbeeld alinea's, verzen of gebeurtenissen). Schrijf ieder onderdeel op een vel papier.

Brainstorm nu samen over deze onderdelen. Iedereen mag ideeën, thema's, beelden, woorden, symbolen of werkvormen opschrijven waar je aan moet denken bij de verschillende onderdelen. Dit kun je bijvoorbeeld op plakbriefjes doen die je op de grote vellen plakt.

Bekijk daarna samen alle ideeën en selecteer de ideeën waarmee je verder aan de slag wilt. Op basis van deze ideeën ga je de ontdek-activiteiten bedenken, en ook hoe je samen gaat vieren en eten. Gebruik daarvoor het ontwerpschema. Zo zorg je dat alles met elkaar samenhangt.

Maak dan een taakverdeling: wie doet wat om deze klederkerk tot een succes te maken?

GEBED

Betrek ook God in de voorbereiding. Je kunt de tijd nemen om jullie voorbereiding bij God te brengen en daar een zegen over te vragen. Doe dat op een manier die passend is bij jullie.

Ontwerpschema

Dit ontwerpschema geeft je overzicht voor je kliederkerk. Vanuit de kern, vanuit een Bijbelverhaal, bereid je je als team voor, en werk je samen naar een lijst met ontdekactiviteiten, elementen voor de viering, en voor samen eten. Ga naar de formats voor "Teamvoorbereiding", "Samen Ontdekken", "Samen Vieren" en "Samen Eten" om dit ontwerpschema uit te werken.

TEAMVOORBEREIDING

Thema's, woorden, symbolen:

SAMEN ONTDEKKEN

Activiteiten:

- Angst of geloof
- De grote Goliath en kleine David
- De stenen van David
- God is groter
- Katapult
- Reusachtige tekening
- Reuzen en stenen
- Reuzenvoeten
- Stenen zoeken
- Vertrouwen zoals David
- Wapenuitrusting

BIJBELVERHAAL

1 Samuël 17

David en Goliath

SAMEN VIEREN

Manieren om het verhaal te delen:

- Laat een filmpje van het verhaal zien
- Beeld het verhaal uit in een toneelstuk.
- Doe diverse experimenten en proefjes.

Liederen:

- Dapper als David (Elly & Rikkert)
- David met zijn slinger (Opwekking 103)
- Goliath (Opwekking voor Kids 88)
- 'k Stel mijn vertrouwen op de Heer mijn God (Opwekking 42)
- Every Giant Will Fall (Rend Collective) (eventueel als luisterlied; je kunt bij dit nummer de Engelse tekst met een vertaling printen.)

Gebedsvormen:

- Dank voor kracht die God geeft als we bang zijn en dat we Hem kunnen vertrouwen.
- Iedereen mag een steentje op een hoop leggen met een stil gebed.
- Bid samen een kort versje over vertrouwen.

SAMEN ETEN

Ideeën voor de maaltijd:

- Maak reuzenboterhammen en kleine Davidbroodjes (of heel grote en heel kleine pannenkoeken).
- Maak een stevige soep voor dappere krijgers.
- Bak deze leuke David & Goliath cupcakes.
- Bak katapultkoekjes.

Format Samen ontdekken

Hoe laat je de deelnemers de bijbeltekst ontdekken? Op basis van de creatieve brainstorm kun je ontdek-activiteiten ontwikkelen. Zorg voor minimaal vijf en maximaal 10 activiteiten. Let op variatie zodat het leuk is voor zowel jongens, meisjes als volwassenen en voor dromers, denkers én doeners.

NATUUR

RENNEN/SPORT/BEWEGING/PARCOURS

- Vertrouwen zoals David

BOUWEN/TIMMEREN/SLOPEN

PUZZEL/SPEL

- Katapult
- Stenen zoeken

VIES/UITDAGEND/PROEFJE

GEBED/STILTE

- Reuzen en stenen

KNUTSEL

- Angst of geloof	- Reuzenvoeten
- De grote Goliath en kleine David	- Wapenuitrusting
- De stenen van David	
- Reusachtige tekening	

OVERIG (KOKEN, VOOR DE JONGSTEN, ETC.)

- God is groter

Angst of geloof

1 Samuël 17:40

David zocht in een kleine rivier vijf gladde stenen voor zijn slingerwapen. Die stopte hij in zijn tas. En terwijl hij naar Goliat liep, hield hij zijn wapen in zijn hand.

Opdracht

Nodig:

- Mooie steentjes of zeeglas
- Dun ijzerdraad
- Tangetjes
- Evt. sleutelhangerringetjes of sieradensluitinkjes, lijm en dun touw of kettinkjes om de stenen aan te hangen

Toelichting

Doordat David op God vertrouwde, was hij niet bang voor de reus. Hij reageerde vanuit geloof in plaats van angst. Hij nam één van zijn stenen, slingerde die naar de reus en versloeg hem.

Uitleg activiteit

- Maak een sleutelhanger of hanger voor een ketting.
- Buig het ijzerdraad een aantal keren strak om de steen heen.
- Maak van het ijzerdraad ook een klein lusje kunt bevestigen aan een sleutelhanger of ketting.

Om door te praten

- In welke situaties ben jij bang?
- Hoe zou jij in die situatie kunnen reageren vanuit geloof in plaats van vanuit angst, net als David?
- Heb jij wel eens iets bijzonders van God meegemaakt in een moeilijke situatie?

De grote Goliat en kleine David

1 Samuel 17:4-6 en 1 Samuel 17:42

Toen kwam er uit het kamp van de Filistijnen een sterke soldaat naar voren. Zijn naam was Goliat en hij kwam uit de stad Gat. Hij was bijna 3 meter lang. Hij had een bronzen helm op zijn hoofd en hij had een harnas aan dat meer dan 50 kilo woog. Om zijn benen had hij bronzen beschermplaten, en op zijn rug hing een bronzen zwaard.

...

Toen zag Goliat dat David een knappe jongen was met rood haar. En omdat David nog heel jong was, begon Goliat hem belachelijk te maken.

Toelichting

De grote Goliat moet er heel indrukwekkend uitgezien hebben. David had rood haar en mooie ogen. Maar hij was veel kleiner dan de reus Goliat.

Opdracht

Nodig:

- Klei

Hoe denk je dat Goliat en David eruit zagen? Verdeel de groep in tweeën. Maak van klei een grote Goliat en kleine David. Het ene groepje maakt Goliat en het andere groepje maakt David.

Om door te praten

- Hoe zou jij het vinden als je moet vechten tegen iemand die veel groter en sterker is dan jij? Wat zou je doen?

De stenen van David

1 Samuel 17:40

Toen pakte David zijn stok. Daarna zocht hij in een kleine rivier vijf gladde stenen voor zijn slingerwapen. Die stopte hij in zijn tas. En terwijl hij naar Goliath liep, hield hij zijn wapen in zijn hand.

Toelichting

David zocht aan de rand van de rivier gladde, kleine stenen die goed in zijn slinger pasten. Die stenen lijken onbelangrijk. Toch gebeurde er met deze steen later in het verhaal iets heel bijzonders... iets kleins kan heel waardevol worden. Denk maar eens aan het geven van een complimentje, het sturen van een kaartje of iemand helpen met het dragen van de boodschappen.

Opdracht

Nodig:

- Verfschorten
- Gladde stenen
- Acrylverf
- Kwasten
- Eventueel potloden, nail art pennen en transparante lak

Bedenk voor wie je een steen wilt maken om te laten zien dat je aan die persoon denkt. Beschilder de steen. Je kunt er eventueel ook een kort tekstje op zetten. Geef de steen weg. De steen is maar iets kleins, maar kan een groot gebaar worden.

Om door te praten

- Voor wie schilder jij een steen, en waarom?
- Hoe zou jij het vinden als je onverwacht iets van iemand (of een onbekende) krijgt?

God is groter

1 Samuel 17:4

Toen kwam er uit het kamp van de Filistijnen een sterke soldaat naar voren. Zijn naam was Goliat en hij kwam uit de stad Gat. Hij was bijna 3 meter lang.

Opdracht

Nodig:

- Papieren 'meetlint' op de muur
- Stift en/of pennen

Meet op hoe lang je bent, zet er een streepje bij met je naam.
Bespreek daarna met elkaar de volgende vragen.

Om door te praten

- Hoeveel langer was Goliat dan dat jij bent?
- In welke situatie kan het jou helpen om te bedenken dat God GROTER is?

Katapult

1 Samuël 17:40

David zocht in een kleine rivier vijf gladde stenen voor zijn slingerwapen. Die stopte hij in zijn tas. En terwijl hij naar Goliat liep, hield hij zijn wapen in zijn hand.

Toelichting

David gebruikte een slinger met een steen. Dit gebruikten herders om wilde dieren weg te jagen. Een katapult lijkt daar wel een beetje op. Met deze katapult kun je ook kleine balletjes wegschieten.

Opdracht

Nodig:

- Houten (ijs)stokjes
- Elastiekjes
- Plastic lepel
- Marshmallows of zachte balletjes

Er zijn verschillende manieren om een katapult te maken. Maak eenvoudige versie als volgt:

- Bevestig de (ijs)stokjes aan elkaar met elastiekjes.
- Maak aan het bovenste stokje de plastic lepel vast zodat je daar iets mee kunt lanceren.
- Met de katapult kun je zachte balletjes/marshmallows lanceren.

Om door te praten

- Wat zijn moeilijke of slechte dingen in jouw leven die je graag zou overwinnen? Maak eventueel een schiet-doel waar je dit op schrijft. Probeer met je katapult hierop te richten!

Reusachtige tekening

1 Samuel 17:4-7

Toen kwam er uit het kamp van de Filistijnen een sterke soldaat naar voren. Zijn naam was Goliath en hij kwam uit de stad Gat. Hij was bijna 3 meter lang. Hij had een bronzen helm op zijn hoofd, en hij had een harnas aan dat meer dan 50 kilo woog. Om zijn benen had hij bronzen beschermplaten, en op zijn rug hing een bronzen zwaard. Zijn speer was zo dik als een paal, en de punt van de speer was gemaakt van 6 kilo ijzer. Een knecht droeg het schild van Goliath en liep voor hem uit.

Toelichting

De Filistijnen maakten ruzie met de mensen uit Israël. Ze wilden het land van hen afpakken. Beide landen hadden een leger met soldaten klaar staan om te vechten. In het leger van de Filistijnen was er ook een man die Goliath heette. Deze man was enorm groot, een reus! In de bijbel staat dat hij bijna 3 meter was!

Opdracht

Nodig:

- 3,5 meter papier/behang aan elkaar
- Kleurpotloden, stiften, krijtjes
- Knutselpullen

Teken allemaal een stukje van de reus op het papier en/of kleur de reus in.
Bespreek samen onderstaande vragen.

Om door te praten

- De reus Goliath was bijna 3 meter. Bedenk maar eens hoe groot dat is. Hoe zou jij je voelen als er zo'n grote reus voor je staat?
- De Israëlieten waren bang voor Goliath. Misschien was David ook wel een beetje bang, maar hij luisterde niet naar die angst omdat hij op God vertrouwde. Ben jij wel eens bang? En wat doe je dan?

Reuzen en stenen

1 Samuel 17:45

David zei tegen Goliath: "Jij vertrouwt op je wapens. Maar ik vertrouw op de machtige Heer, de God die het leger van Israël helpt. Jij denkt dat die God niets waard is. Maar vandaag zal de Heer ervoor zorgen dat ik jou versla."

Opdracht

Nodig:

- Reuzen afgedrukt op A3 papieren
- Post-it papiertjes
- Pennen of potloden
- Stenen
- Watervaste stift

Soms zijn er in ons leven of in onze families moeilijke dingen. Bijvoorbeeld iemand die ziek is, angst, verdriet, ruzie of moeilijke vragen. Dit kunnen we 'reuzen' noemen. Het zijn dingen die je tegenkomt die heel groot of bedreigend kunnen lijken!

Denk er maar eens over na wat zulke reuzen zijn in jullie leven. Schrijf of teken die op post-its en plak ze op een reus op papier.

Wat zijn dingen die jou of jullie als familie helpen om met deze 'reuzen' om te gaan? Wat geeft je kracht? Schrijf of teken deze dingen ook op post-its en verzamel ze. Kies daarna drie van die post-its uit. Schrijf deze woorden op drie steentjes. Dit zijn jullie stenen om de reuzen te overwinnen! De reus en de steentjes mag je mee naar huis nemen.

Reuzenvoeten

1 Samuel 17:4 & 8-11

Toen kwam er uit het kamp van de Filistijnen een sterke soldaat naar voren. Zijn naam was Goliat en hij kwam uit de stad Gat. Hij was bijna 3 meter lang. [...] Goliat ging in het dal staan en riep naar de Israëlieten: 'Waarom zijn jullie eigenlijk hierheen gekomen? Om te vechten? Ik ben een Filistijn, niemand is de baas over mij. Maar jullie zijn slaven van Saul. Kies één van jullie soldaten uit en laat hem naar mij toe komen. Als hij mij verslaat, dan zullen wij jullie slaven worden. Maar als ik hem versla, dan zullen jullie onze slaven worden. Dan moeten jullie voor ons werken. Stuur een soldaat, dan kunnen we tegen elkaar vechten.' Koning Saul en alle Israëlieten hoorden wat Goliat zei. Ze schrokken en waren doodsbang.

Opdracht

Nodig:

- Karton
- Scharen
- Stiften
- Linten

Maak reuzenvoeten van karton! Bindt ze onder je voeten met lintjes. Loop er zo lang op als je wilt.

Om door te praten

- Voel jij je wel eens te klein voor iets? Kun je een voorbeeld noemen?
- Goliat is de reus in dit verhaal. Hij had hele grote voeten, en grote handen, en grote ogen, maar ook... een hele grote mond! Hij stond te schreeuwen en maakte de mensen van Israël en God belachelijk. Daarom zei David: 'Dat kan zo niet langer!' Weet jij wat David daarna deed?
- Goliat riep: 'Ik ben een vrij mens, maar jullie zijn maar slaven van die koning Saul.' Dat was eigenlijk helemaal niet waar, maar misschien maakte het de Israëlieten wel aan het twijfelen. Heb jij wel eens meegemaakt dat mensen iets tegen jou zeiden wat helemaal niet waar was, maar waar je wel door in de war werd gebracht?

Stenen zoeken

1 Samuel 17:40

Toen pakte David zijn stok. Daarna zocht hij in een kleine rivier vijf gladde stenen voor zijn slingerwapen. Die stopte hij in zijn tas. En terwijl hij naar Goliat liep, hield hij zijn wapen in zijn hand.

Opdracht:

Nodig:

- Steentjes
- Watervaste verf
- Kwastjes
- Verfschorten
- Stoepkrijt of papier en stiften
- Evt. lapjes stof of leer en touw voor zakjes waarin de steentjes bewaard worden

Maak van deze stenen een boter-kaas-eieren spel. Zoek 10 gladde stenen uit. Schilder twee groepjes van 5 stenen zodat die bij elkaar horen.

Maak daarna een speelbord dat er zo uitziet zoals op de afbeelding. Nu kun je het spel boter-kaas-eieren spelen.

Om door te praten

- Ken je het verhaal van David en Goliat? Waar gaat het over?
- Waarom zijn de stenen in dit verhaal zo bijzonder?

Vertrouwen zoals David

1 Samuel 17:42 & 44-46

Omdat David nog heel jong was, begon Goliat hem belachelijk te maken. ... 'Kom maar hier, als je durft. Dan voer ik je aan de vogels en de wilde dieren.' Maar David zei: 'Jij vertrouwt op je wapens. Maar ik vertrouw op de machtige Heer, de God die het leger van Israël helpt. Jij denkt dat die God niets waard is. Maar vandaag zal de Heer ervoor zorgen dat ik jou versla.'

Toelichting

David was niet bang omdat hij op God vertrouwde. Soms is het heel lastig om te geloven dat iets je gaat lukken. Weet dat je altijd mag bidden of God je wilt helpen. Je mag erop vertrouwen dat hij altijd bij je is!

Opdracht

Nodig:

- Theedoeken
- Parcours

Je doet deze opdracht in tweetallen.

Eén van jullie doet een blinddoek voor, en gaat het parcours lopen. De ander geeft een hand, of geeft aanwijzingen van de zijlijn.

Vertrouw op degenen die jou de weg wijst, en loop het parcours!

Om door te praten

- Hoe vond jij het om de route te lopen met een blinddoek voor, en om te vertrouwen op de ander?
- In het verhaal van vandaag vertrouwt David op God, wat betekent dat?

Wapenuitrusting

1 Samuel 17:38-40

Saul wilde dat David een helm zou opzetten en een harnas zou aantrekken. Hij gaf hem daarom zijn eigen bronzen helm en zijn eigen harnas. David maakte het zwaard van Saul vast aan zijn riem. Hij probeerde er een stukje mee te lopen. Maar dat lukte niet, omdat hij niet gewend was om in een harnas te lopen. Daarom zei hij tegen Saul: 'Ik kan hier niet in lopen. Dat ben ik niet gewend.' En hij trok het harnas van Saul weer uit.

Opdracht

Nodig:

- Stevig grijs papier
- Karton
- Aluminiumfolie en/of zilverkleurig papier
- Schaar en lijm
- Watervaste stiften
- Splitpennen en eventueel prikpenen

Met stevig grijs papier maak je een helm zoals op de afbeelding. Knip een gat uit de helm waar het vizier voor komt. Knip een vizier uit dat je voor het gat kunt schuiven. Gebruik de splitpennen om het vizier vast te maken, zodat je het omhoog en naar beneden kunt bewegen.

Het schild maak je van stevig karton met daar omheen aluminiumfolie. Plak er eventueel een papier op waarop je een tekst schrijft zoals 'Vertrouwen op God helpt me sterk te staan'.

Om door te praten

- Een wapenuitrusting is gemaakt om ons te beschermen in de strijd. Hoe zou God ons kunnen beschermen in ons leven?

Format Samen vieren

Tips

- Zorg voor afwisseling en voor aansprekendheid voor verschillende generaties.
- Let op dat de viering ook te begrijpen is voor mensen die niet (vaak) in de kerk komen.
- Kies liederen die makkelijk te zingen zijn en projecteer of print de tekst.

Dit deel van een kliederkerkbijeenkomst duurt ongeveer een kwartier tot twintig minuten. De ontdekactiviteiten komen in de viering samen, zodat deelnemers het hele bijbelverhaal beleven. Kies de elementen die passen bij jouw doelgroep en jouw context.

THEMA EN BIJBELTEKST

1 Samuël 17: David en Goliath.
Lees uit de Bijbel in Gewone Taal.

MANIEREN OM HET VERHAAL TE DELEN

- Start met een welkom, en eventueel met een (rituele) start zoals een gebed, een kaars aansteken, een herkenbaar liedje, het noemen van jullie namen. Geef een momentje aandacht aan alles wat gemaakt en gedaan is tijdens het 'samen ontdekken' of gebruik het verderop tijdens de viering.
- Laat een filmpje van het verhaal zien, zoals dit filmpje uit de Prentenbijbel.
- Doe een toneelstukje waarin je het verhaal uitbeeldt. Laat iemand uit het team de rol van David en van Goliath voorbereiden. Je kunt de deelnemers betrekken door bijvoorbeeld alle (groot)vaders in te zetten als het leger van Israël. Gebruik daarbij de wapenuitrustingen die zijn gemaakt tijdens het ontdek-uur. Alle (groot)vaders laten eerst zien hoe stoer ze zijn! Maar ze rennen bang weg als Goliath eraan komt. Maar daar is David... wat doet hij?! Waarom durft hij wel tegenover Goliath te gaan staan?!
- Op www.creatiefkinderwerk.nl vind je diverse ideeën (inlog vereist).
- Gebruik [dit proefje](#) om het verhaal duidelijk te maken.
- Gebruik [dit experiment](#) met muntjes. Stapel muntjes op elkaar zodat je een toren krijgt. Dit is de 'reus'. Wanneer mensen uit eigen kracht - dus met hun eigen zwaard - tegen de reus probeerden te vechten, bleef hij gewoon staan! Tik ondertussen met een mes het onderste muntje weg! En nog een keer, en nog een keer... Maar de reus (de munt-toren) blijft staan.
Maar wat zegt David? "Uit eigen kracht kan ik deze reus niet verslaan, maar God zal me helpen." Gooi een balletje of steentje tegen de toren met muntjes (wel in één keer raak mikken) en de reus valt om! (Let op: vooraf even oefenen!)

LIEDEREN

- [Dapper als David](#) (Elly & Rikkert)
- [David met zijn slinger](#) (Opwekking 103)
- [Goliath](#) (Opwekking voor Kids 88)
- ['k Stel mijn vertrouwen op de Heer mijn God](#) (Opwekking 42)
- [Every Giant Will Fall](#) (Rend Collective) (eventueel als luisterlied; je kunt bij dit nummer de Engelse tekst met een vertaling printen.)

GEBEDSVORMEN

- Dank voor kracht die God geeft als we bang zijn en dat we Hem kunnen vertrouwen.
- Iedereen mag een steentje op een hoop leggen met een stil gebed.
- Bid samen een kort versje over vertrouwen, bijvoorbeeld:

Met vertrouwen en geloven,
kom je elke zorg te boven.
Angst en twijfel zijn een last.
Hoop doet leven, dat staat vast.
Bron: kortegedichtjes.nl.

Format Samen eten

Samen eten is een natuurlijk moment waarop je elkaar beter leert kennen. Ga samen aan tafel op de manier die past bij jouw thema en jouw context.

VORM VAN DE MAALTIJD

- Neem een heel brood en snijd deze over de lengte in plakken. Dit zijn de reuzenboterhammen. Neem daarnaast een klein brood en snijdt hier kleine boterhammetjes vanaf: de Davidbroodjes. Je kunt ook hele grote en kleine pannenkoeken bakken.
- Maak een stevige soep voor dappere krijgers. Bijvoorbeeld linzen- of erwtensoep.
- Bak deze leuke David & Goliath cupcakes. Gebruik gekleurde fondant voor de topping.
- Bak katapultkoekjes. Maak zandkoekjesdeeg en leg deze in de vorm van katapults op een bakplaat. Als ze gebakken zijn, knoop je er een dropveter tussen. Gebruik dropjes of Maltezers als steentjes.

BENODIGDHEDEN

Alles wat je nodig hebt voor het organiseren van de maaltijd, vul het aan met een taakverdeling.